

Nr 242.

Av herr Norman, om överlämnande till Fagersta stad av viss del av Västmanlands norra vägdistrikts kontanta behållning.

Den 1 januari 1944 ombildades Västanfors socken till stad med namnet Fagersta. Den ändrade kommunala organisationen grundades på en av kammarrättsrådet Sune Norrman verkställd utredning. De kommunala myndigheterna voro fullt förtrogna med att stadsbildningen skulle medföra ökade utgifter i vissa avseenden. Å andra sidan räknade man med en viss kompensation beträffande kommunalskatt, i det att särskild vägskatt skulle bortfalla. Socknen tillhörde Västmanlands norra vägdistrikt, som en följd av år uttaxerat en krona per vägskattekrona. Stadsbildningen medförde, att uttaxeringen till den borgerliga kommunen redan första året höjdes med 1:50 kr. per skattekrona. Samma uttaxering är även fastställd för innevarande år. Hade vägskatt fortfarande uttagits efter före stadsbildningen gällande grunder, skulle alltså stadsbildningen i realiteten ha medfört en höjd kommunalskatt av endast femtio öre. I och med att vägväsendet och dess kostnader den 1 januari 1944 övertogs av staten, blevo alltså de ekonomiska förutsättningarna annorlunda än man räknat med, då frågan om ändrad kommunal organisation först diskuterades inom socknen.

Till vägdistriktet hade under en följd av år från Västanfors influtit betydligt över hälften av sammanlagda uttaxeringen. Utredningsmannen anför därom, att år 1941 omfattade uttaxeringen 236 261:60 kr., varav på Västanfors kom 125 651:36 kr. Inom socknen lågo däremot endast 10 procent av hela antalet vägkilometer i distriktet. Härtill kommer, att uttaxeringen synes hava hållits onödigt hög. Vägdistriktets kontanta behållning beräknades nämligen komma att vid 1943 års utgång uppgå till 540 000 kronor. Den årliga kostnaden för vägunderhållet uppgick under åren 1939—1941 till i runda tal respektive 438 000, 410 000 och 402 000 kronor. För följande år torde kostnaderna ligga i närheten av dessa siffror. När behållningen vida överstiger ett års kostnader måste följaktligen skattebetalarna hava betungats mer än vad förhållandena i sig själva betingat.

Dessa olika omständigheter syntes de kommunala myndigheterna i Västanfors tala för att Fagersta stad måtte tillerkännas viss del av denna behållning. Ansökan därom gjordes i november 1943 till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen av kommunalnämnden enligt beslut av kommunalfullmäktige. Sedan länsstyrelsen i Västmanlands län och kammarkolle-

giet avgivit yttrande i ärendet, prövades frågan av Kungl. Maj:t, som den 4 februari 1944 meddelade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att framställningen ej föranledde någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Frågan är emellertid av sådan betydelse för staden, att skäl tala för att den ännu en gång prövas. Gat- och vägväsendet utgör en av de mera betydande kostnaderna, bland annat på grund av stadens struktur med två mera tätbebyggda områden samt en vidsträckt landsbygd med befolkningen samlad i åtta olika byar. Byamännen ha knappast någon glädje av stadsbildningen men få bära sin del av de ökade kostnaderna. Stadens myndigheter känna det därför som en förpliktelse att så vitt möjligt utsträcka de samhällsvårdande åtgärderna även till byarna. Vägväsendet inom dessa och utfartsvägarna äro ett område, där hjälp och stöd från det allmänna bli särskilt uppskattade.

Motiven för att staden tillerkännes viss del av vägdistriktets behållning kan alltså sammanfattas sålunda:

Stadens inbyggare ha i sin egenskap av skattebetalare i Västanfors socken bidragit till denna behållning med större delen.

På grund av vägväsendets förstatligande ha inbyggarna förlorat möjligheten att öva inflytande över dessa samlade sparmedels användning.

Av samma anledning ha de gått förlustiga den lättnad i beskattningen, som beräknades kompensera de ökade utgifterna för gat- och vägväsendet.

Dessa kostnader bli på grund av stadens struktur särskilt betungande. Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att Fagersta stad tillerkännes hälften av den kontanta behållning, som Västmanlands norra vägdistrikt hade vid statens övertagande av vägdistriktets uppgifter.

Stockholm den 23 januari 1945.

David Norman.